

**Uchodźstwo i (post)świecka pamięć:
współczesne kryzysy i historyczne dziedzictwa
w Europie Południowo-Wschodniej i Środkowo-Wschodniej
(MEMCRIS)**

Uchodźstwo pozostaje jednym z największych wyzwań współczesności, a sposób, w jaki budujemy publiczną pamięć o nim, kształtuje moralne fundamenty zarówno obecnych, jak i przyszłych społeczeństw. W przeszłości Europa Wschodnia i Południowo-Wschodnia były regionami masowych migracji na zewnątrz, spowodowanych wojnami, biedą i niestabilnością. W ostatnich latach ten trend uległ zmianie. Kryzys uchodźczy w 2015 roku, niestabilność polityczna i gospodarcza w regionach Globalnego Południa i Wschodu, brutalna wojna Rosji przeciwko Ukrainie, a także poprawa warunków ekonomicznych w niektórych krajach Europy Środkowo-Wschodniej po przystąpieniu do Unii Europejskiej sprawiły, że państwa te stały się nowymi miejscami docelowymi dla migrantów.

Projekt MEMCRIS bada, w jaki sposób społeczeństwa w Polsce, Serbii i Grecji odnoszą się do własnej historii uchodźstwa, jednocześnie mierząc się z wyzwaniami współczesnych kryzysów migracyjnych. Skupiając się na muzeach, miejscach pamięci i instytucjach religijnych, projekt bada, w jaki sposób konstruowane i wykorzystywane są narracje o uchodźstwie. MEMCRIS analizuje, czy narracje te sprzyjają kosmopolitycznej empatii, antagonizują i wykluczają, otwierają przestrzeń do dialogu bądź agonizmu, czy też pozostają introspektywne, pomijając współczesne wyzwania. Uwzględniając zarówno instytucje świeckie, jak i religijne – często pomijane w badaniach nad pamięcią – projekt rozwija nowatorską postsekularną perspektywę w kontekście uchodźstwa. Poprzez tę analizę MEMCRIS wnosi wkład w szersze debaty na temat pamięci, dziedzictwa kulturowego i migracji. Wyniki projektu MEMCRIS wzbogacą naukową wiedzę i poszerzą społeczne rozumienie dziedzictwa kulturowego związanego z uchodźstwem w Europie Południowo-Wschodniej i Środkowo-Wschodniej.